

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 14 (57)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2016

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 14 (57). — Рівне: РДГУ, 2016. — 170 с.

Збірник наукових праць містить статті з оптимізації процесу навчання іноземних мов у закладах освіти гуманітарного та технічного напрямів, з питань освіти в ретроспективі та сьогоденні, становлення особистості в контексті парадигми життєтворчості та проблем, реалій і перспектив педагогічного менеджменту, із загальноосвітніх проблем формування особистості, використання особистісно-зорієнтованих, інтерактивних, інформаційно-комунікаційних й інших інноваційних освітніх технологій, історичного досвіду навчання та виховання у дошкільних, загальноосвітніх і вищих навчальних закладах.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, вихователів та вчителів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Сверлюк Ярослав Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 30.06.2016 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

O.M. KHORONZHEVSKY. EDUCATIONAL-METHODICAL MAINTENANCE OF PROCESS OF FORMATION OF BASES OF HYGIENIC CULTURE IN BASIC SCHOOL STUDENTS TO CLASSES OF LABOR TRAINING

The summary. The article presents an analysis of educational and methodological support of the process of laying the foundations of hygienic culture pupils of primary school education in the workplace based on the nature and content of the culture.

Key words: basics of hygienic culture, technology education, labor training, educational and methodological support, educational, methodical and visual aids.

Рекомендовано до друку.
Канд. пед. наук, проф. М.С.Янцур.
Одержано редакцією 12.06.2016.

УДК: 370. 015. 3: 796. 332. 071. 2

І.В. ОКСЕНЮК, А.П. ПАНЧУК

ФОРМУВАННЯ БЕЗКОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ ФУТБОЛІСТІВ ПІД ЧАС ТРЕНУВАНЬ

Резюме. У статті обґрунтовано аспекти формування безконфліктної поведінки футболістів під час тренувань та визначити їх характерні особливості. Робота з тренером із подолання конфліктної поведінки футболістів є важливою умовою успішного тренування, яка будується на засадах партнерства та співпраці.

Ключові слова: конфліктна поведінка, футболісти, співпраця, стрес, взаємодія, тренувальний процес, тренерська діяльність.

Постановка наукової проблеми. Спорт – гарний засіб для виховання особистісних якостей. Роль футболу у вихованні характеру полягає в тому, що він формує ті специфічні потенційні основи дій, в яких виражається характер людини, її індивідуальні особливості, воля. Але для того, щоб дії, які виконує спортсмен в процесі тренування стали стійкими, надійними, вони повинні сформуватись в систему навичок, завдяки яким в екстремальних умовах змагання спортсмен виявить бійцівський характер і здатність на необхідні вчинки без тривалих роздумів і коливань. Це потребує значних зусиль для підготовки спортсмена, вдосконалення різних сторін його психіки [2, 176].

Для того, щоб у футболіста на змаганнях виникли оптимальні почуття, емоційні стани, необхідно, щоб уже в процесі тренування і підготовки до змагань він по можливості детальніше ознайомився з умовами та обставинами майбутніх змагань. З цією ж метою корисно в процесі тренування ширше використовувати змагання як метод підготовки, що сприяє формуванню досвіду переживання змагальних емоцій і способів володіння ними. Щоб навчитись володіти почуттями, необхідно тренуватися в умовах зустрічі з рівними по силі чи сильнішими партнерами [1, 9].

Загострення конкуренції і неухильне зростання кількості претендентів на вищі нагороди у міжнародних змаганнях спонукають до необхідності подальшого пошуку нових науково обґрунтованих методів та засобів у системі колективно-психологічної підготовки команд до змагань. Вплив екстремальних ситуацій, що виникають в ігровій діяльності, можуть спричинити формування специфічного стану нервово-психічної напруженості. У стані стресу виникає реальна ситуація втрати контролю над своїми діями в єдиноборстві із суперниками. Стрес-реакція руйнує попередній план дій й породжує конфліктні ситуації.

Одним із шляхів підвищення ефективності колективно-психологічної підготовки є діагностика та мінімізація конфліктної взаємодії членів спортивної команди.

Тренер виступає значною мірою як організатор-селекціонер, відбираючи в навчальні групи бажаючих займатися, прищеплює їм любов до занять спортом, дотримуючись на заняттях загальноприйнятих методичних рекомендацій і творчо втілюючи їх у навчально-тренувальний процес. Ефективність роботи тренера залежить, з одного боку, від уміння “побачити” обдаровану дитину, а з іншого – прищепити їй любов до спорту [6, 57].

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні підходи до розуміння сутності конфлікту, чинників, які зумовлюють виникнення й динаміку конфліктної взаємодії, на загальнонауковому рівні представлено у роботах Ф.М. Бородкіна, М.М. Коряка, А.А. Єршова, І.А. Грабської, Н.В. Грішина, Г.В. Ложкіна, М.І. Пірен. Аналіз цих праць показав, що в основі конфлікту лежать не лише суб’єктивні причини. Його розгортання і вирішення значною мірою залежить від безпосередніх учасників конфлікту: від того, як вони сприймають й оцінюють ситуацію своїх опонентів, як розуміють і ставляться один до одного, які їхні мотиви, системи цінностей, а також яким стратегіям вирішення конфлікту вони надають перевагу.

Вихідні концептуальні положення, які дозволяють виділити основні об’єктивні та суб’єктивні детермінанти взаємодії спортсменів у спортивних командах, розроблені у працях А.І. Донцова, Т.А. Полозової, Ю.Я. Рижонкіна, Н.В. Гришиної, В.Г. Ласькової. Відзначаючи суттєвий внесок у розробку означеної проблеми, здійснений Ю.Л. Ханіним, В.С. Келлером, Б.А. Вяткіним, Г.Г. Ілларионовим, Ю.А. Коломейцевим та іншими вченими.

Виділення невирішених частин загальної проблеми та формування цілей статті. 1. Ознайомитися з поняттям конфлікту як невід’ємною складовою суспільного розвитку в реальному житті. 2. Визначити характерні особливості конфліктної поведінки футболістів.

Мета статті – обґрунтувати аспекти формування безконфліктної поведінки футболістів під час тренувань.

Виклад основного матеріалу досліджень. Конфлікти займають суттєве місце в нашому повсякденному житті, оскільки вони є важливою детермінантою людської активності.

Особистісним фактором виникнення конфліктів є рівень конфліктності особистості. Конфліктною особистістю називають людину, яка є учасником конфліктних взаємодій, тобто має підвищену схильність до сприйняття ситуацій як конфліктних або визначає її як схильну до конфліктного реагування на ті чи інші обставини.

Для виникнення конфлікту необхідно: по-перше, щоб причиною фрустрації була поведінка інших людей; по-друге, щоб на агресивну соціальну дію виникла реакція у відповідь.

Конфлікти виділяють внутрішньоособові, міжособові, між особою і групою і міжгрупові.

Конфліктність передбачає певний рівень психічної напруженості. Конфліктність може бути різною для різних людей, що пов'язано з рівнем психологічної стійкості людини. Психічно стійкі та психічно нестійкі люди в складних ситуаціях поведуться по-різному. У психічно нестійких людей відсутні ефективні способи подолання перешкод, тому іноді спостерігається явище самоіндукції негативного емоційного напруження: дезорганізована поведінка посилює стресовий стан, який ще більше дезорганізує поведінку, що веде до виникнення «хвилі дезорганізації» [3, 170].

Сучасний спорт в силу своїх специфічних особливостей висуває досить високі і різноманітні вимоги до психічних якостей спортсмена-футболіста.

Одним із важливих аспектів формування індивідуальності футболіста є розвиток його спортивно-важливих психічних властивостей. За даними лонгitudinalних досліджень Н.Б. Стамбулової в процесі багаторічних занять обраним видом спорту поступово складається динамічна спеціалізована структура психічних процесів, психічних станів і спортивно-важливих психічних властивостей особистості футболіста, яка і забезпечує результативність його діяльності [7, 23].

Конфліктна поведінка – це реальні дії сторін, спрямовані на те, щоб прямо або опосередковано блокувати досягнення протидіючою стороною своїх цілей, водночас — активно реалізувати власні наміри [8, 17].

Г. Люшен вважає спорт, зокрема футбол джерелом конфліктів, оскільки він за своєю природою містить конфлікт, що здатний призвести до «руйнування і насильства». Ця позиція підводить автора до положення, за яким «потенційно в спорті існує насильство» [4, 25].

Футбол є невіддільною частиною життєдіяльності суспільства. Тому конфліктам, що виникають у цій сфері, властиві як загальні сутнісні риси, притаманні будь-якому конфлікту, так і специфічні особливості. По-перше, футбол – це опосередковане і безпосереднє психологічне і фізичне протистояння футболістів, жорстка конкуренція на змаганнях та в перебігу навчально-тренувального процесу. Йому також властива екстремальність умов, пов'язана з високими фізичними та нервово-психологічними навантаженнями. По-друге, футбол характеризується високою руховою активністю і можливістю прояву агресії в рамках правил змагань, при цьому, в певних видах спорту, за умов жорсткого фізичного контакту.

Під час тренувань у футболістів проявляються та розвиваються різні психічні властивості: інтелектуальні, а саме розумові які забезпечують прийом і передачу інформації, прийняття футболістом необхідних рішень; психомоторні, які визначають якість рухових дій та операцій суб'єкта; емоційні, які впливають на енергетику та експресивні характеристики діяльності; вольові, забезпечують подолання перешкод, які виникли; комунікативні, спрямовані на взаємозв'язок з іншими людьми; моральні, які визначають мотивацію діяльності та відповідність цілей, засобів і результатів визначеним моральним нормам [5, 176].

Спортивна діяльність висуває підвищені вимоги до індивідуально-психологічних особливостей футболістів. Зокрема, під час тренувань можуть виникнути між гравцями непорозуміння, конфлікти, неприязнь тощо. Важливе значення в цьому аспекті має конфліктна поведінка футболістів, яка впливає на ефективність під час взаємодії у спортивній діяльності. Конфліктна поведінка — це реальні дії сторін, спрямовані на те, щоб прямо або опосередковано блокувати досягнення протидіючою стороною своїх цілей, водночас — активно реалізувати власні наміри. Серед основних причин виникнення конфліктної взаємодії футболістів можна відмітити, насамперед, такі: функціонально-рольова невідповідність реальних дій тим, які необхідні в процесі досягнення групової мети і спортивно-ігрової діяльності, недотримання групових норм і правил збірної команди, суперечності в інтересах, цінностях, поглядах і «намаганнях». Однак є і глибші витоки конфліктної поведінки спортсменів. Це особливості характеру, причому не лише такі риси, як агресивність, заздрість, мстивість, а й неадекватний рівень самооцінки, особливості нервової системи.

Конфліктна взаємодія є поширеною формою взаємин спортсменів під час тренування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Футболіст повинен вірити у свої сили, свої можливості та вміти ними розпоряджатися. Поряд з цим одностороннє захоплення прийомами психологічного захисту не може бути надійним засобом вихованості. Тому, футболісту важливо відповідати таким вимогам: знати види психогігієни та специфічних засобів впливу на себе; уміти: контролювати свої почуття та психічні стани; використовувати оптимальні для себе методи саморегуляції; свідомо реалізовувати програму самозбережувальної поведінки: уникати несприятливих умов життєдіяльності, деструктивних та конфліктних стосунків у команді; не допускати фізичного, морального та психічного перевантаження.

Формування безконфліктної поведінки футболістів сприяє вирішенню таких завдань: поліпшення

морально-психологічного мікроклімату у футбольній команді завдяки вдосконаленню освітнього й культурного рівня перш за все тренера; набуття тренерами нових, а також удосконалення наявних знань і умінь з подолання конфліктів у футболістів під час тренувань; сприяння розвитку самоосвіти тренера з проблеми конфліктності особистості; виявлення позитивного досвіду тренера з подолання конфліктної поведінки у футболістів.

Таким чином, робота з тренером із подолання конфліктної поведінки футболістів є важливою умовою успішного тренування, яка будується на засадах партнерства та співпраці.

Подальші наші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення змісту роботи тренера-викладача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бузнік А.І. Мінімізація конфліктної взаємодії спортсменів у юнацьких збірних командах з футболу: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01 / А.І. Бузнік; Держ. НДІ фіз. культури і спорту. – К., 2002. – 18 с.
2. Воронова В.І. Психологія спорту: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.І. Воронова. – К.: Олімпійська література, 2007. – 298 с.
3. Джелалі О.В. Психологія вирішення конфліктів: навч. посіб. / О.В. Джелалі. – К.; Х.: Р.И.Ф., 2006. – 319 с.
4. Лісенчук Г. Підвищення рівня командних і групових взаємодій юних футболістів / Г. Лісенчук, П. Перепелиця, О. Хоменко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 2. – С. 23-26.
5. Деркач А.А. Творчество тренера / А.А. Деркач, А.А. Исаев. – М.: Физкультура и спорт, 1982. – 239 с.
6. Келлер В.С. Функция управления в системе подготовки спортсменов / В.С. Келлер // Теория и практика физкультуры. – 1975. – № 6. – С. 57-58.
7. Стамбулова Н.Б. О формировании спортивно важных психических свойств спортсменов / Н.Б. Стамбулова // Психологическое обеспечение спортивной деятельности: межвузов. сб. науч. тр. – Л., 1988. – С. 20-29.
8. Осипова Е.А. Конфликты и методы их преодоления: Социально-психологический тренинг / Е.А. Осипова, Е.В. Чуменко. – М.: Чистые пруды, 2007. – 32 с.

И.В. ОКСЕНИУК, А.П. ПАНЧУК. ФОРМИРОВАНИЕ БЕСКОНФЛИКТНОГО ПОВЕДЕНИЯ ФУТБОЛИСТОВ ВО ВРЕМЯ ТРЕНИРОВОК

Резюме. В статье обосновано аспекты формирования бесконфликтного поведения футболистов во время тренировок и определить их характерные особенности. Работа с тренером по преодолению конфликтного поведения футболистов является важным условием успешной тренировки, которая строится на принципах партнерства и сотрудничества.

Ключевые слова: конфликтное поведение, футболисты, сотрудничество, стресс, взаимодействие, тренировочный процесс, тренерская деятельность.

I.V. OKSENUK, A.P. PANCHUK. FORMATION CONFLICT-FREE BEHAVIOR OF PLAYERS DURING TRAINING

The summary. Prove aspects of conflict-free behavior of the players during training and determine their characteristics. Work with a trainer to overcome the conflict behavior of players is essential for successful training, which is based on the principles of partnership and cooperation.

Key words: conflict behavior, the players, cooperation, stress, interaction, process training, coaching activities.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, доц. В.В. Ковальський.

Одержано редакцією 20.06.2016 р.

ЗМІСТ

<i>Руденко В.М.</i> Особистісно-орієнтована професійна освіта: культурно-цивілізаційний контекст.	3
<i>Безкоровайна О.В.</i> Інноваційна діяльність викладача іноземної мови: проблеми теорії та практики.	10
<i>Усач Л.В.</i> Українська національна школа в поглядах провідних діячів філософсько-педагогічної думки.	14
<i>Вербець В.В.</i> Моніторинг ескалації соціально-психологічного дискомфорту особистості.	18
<i>Галатюк Т.Ю.</i> Зміст методологічної культури учня у контексті сучасної парадигми природничої освіти.	22
<i>Сойчук Р.Л.</i> Сутність та особливості використання рефлексивно-експліцитного методу у вихованні національного самоствердження в учнівській молоді.	26
<i>Баліка Л.М.</i> Роль шкільних бібліотек Рівненщини з відродження національного виховання у 90-х роках ХХ ст.	29
<i>Галатюк Ю.М.</i> Особливості проектування творчої навчальної діяльності на основі методу спостереження.	32
<i>Купчик Л.Є.</i> Шляхи реалізації наступності іншомовної освіти у шкільному освітньому дискурсі Австрії.	36
<i>Павлюк Г.С.</i> Виховання міжкультурної комунікації дітей молодшого шкільного віку.	39
<i>Ціпан Т.С.</i> Особливості роботи з текстом на уроках англійської мови.	41
<i>Ковальська Н.О.</i> Педагогічні умови виховання гуманістичного ідеалу молодших школярів у позакласній роботі: теоретичний аспект.	44
<i>Коханевич М.І., Джавва Н.А.</i> Формування лексичної компетентності на початковому етапі навчання іноземної мови.	48
<i>Горобець І.А.</i> Методика навчання іноземних мов та її завдання.	51
<i>Середюк Л.А.</i> Проектування комунікативного середовища учнів засобами інтерактивних методик при вивченні іноземної мови.	55
<i>Мороз Л.В., Кушнір Н.В., Ковалюк В.В.</i> Лінгвокультурологічний аспект англійської мови як важливий чинник впливу на мовну ситуацію в Україні.	60
<i>Перова С.В.</i> Критерії та показники сформованості ключових компетентностей майбутніх учителів іноземної філології.	63
<i>Павелків К.М.</i> Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до професійно-педагогічної діяльності: теоретичний аспект.	69
<i>Вакуленко О.Л.</i> Системна організація ресурсних матеріалів – запорука формування іншомовної комунікативної компетенції у сфері професійного дискурсу.	73
<i>Приймак С.А. Лисюк С.А.</i> Використання методу кейсів в системі професійної іншомовної освіти.	77
<i>Шевченко О.В.</i> Критерії сформованості комунікативної компетентності студентів гуманітарних спеціальностей у процесі вивчення філологічних дисциплін.	80
<i>Божок О.С.</i> Педагогічні умови формування мовно-методичної компетентності майбутніх учителів іноземної мови.	83
<i>Мороз Л.В., Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Використання інноваційних технологій у процесі іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей.	86
<i>Лобанова С.І., Стернічук В.Б.</i> Роль зовнішньої мотивації при вивченні іноземних мов студентами технічних вищих навчальних закладів.	89
<i>Літвінчук А.Т.</i> Інтегративні тенденції сучасної інженерної освіти.	92
<i>Шіба А.В.</i> Формування внутрішньої мотивації студентів-філологів у процесі вивчення іноземної мови.	96
<i>Маковська Г.Я., Пархоменко О.Т.</i> Міжпредметні зв'язки як дидактична проблема при викладанні іноземних мов за професійним спрямуванням.	99
<i>Губіна А.М., Мартинюк А.П.</i> Використання аудіовізуальних засобів навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах.	102
<i>Перішко І.В.</i> Критерії оцінювання рівня сформованості фонетичних навичок усного мовлення студентів факультету іноземної філології.	105
<i>Джавва Н.А., Пивоварчук Т.О.</i> Завдання, вправи та способи інтеракції під час заняття з іноземної мови.	108
<i>Терещенко Т.В.</i> Використання соціального сервісу «подкаст» як інноваційна методика навчання говоріння (на матеріалі німецької мови).	110
<i>Гронь Л.В.</i> Оптимізація навчання вільного переказу студентів мовних факультетів вищих навчальних закладів.	113
<i>Кузло Н.М.</i> Особливості підсистеми вправ з формування англословної лінгвістичної компетенції студентів будівельних спеціальностей.	116
<i>Триндюк В.А., Тишко Н.М.</i> Підготовка студентів вищих технічних навчальних закладів до складання міжнародних тестів.	120
<i>Наливайко О.Б.</i> Особливості контекстної підготовки студентів медичних університетів.	123
<i>Івашкевич І.В.</i> Психолого-педагогічний аналіз структури професійної компетентності майбутніх юристів.	127

Ящук Ю.В., Пойнар Л.М. Особливості вираження засобів когезії у китайській мові (на матеріалі Китайських засобів масової інформації).	131
Янцур М.С. Профорієнтаційна підготовка педагогів у розвинутих країнах світу.	134
Герасименко О.А., Фещук Ю.В., Сингаївський Д.В. Конструювання корпусних меблів засобами графічної програми “PRO 100” майбутніми вчителями технологій і профільного навчання.	141
Войтко А.І. Особливості підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9-х класів.	145
Сіпайло В.О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки вчителів технологій (на прикладі профілю «Швейна справа»).	148
Янцур Л.А. Розвиток художніх видів діяльності дітей з різними освітніми потребами в умовах спільного навчання.	151
Степанова О.І. Психолінгвістичні основи розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	154
Симонович Н.В. Веб-квест як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів у процесі трудового навчання.	158
Хоронжевський О.М. Навчально-методичне забезпечення процесу формування основ гігієнічної культури в учнів основної школи на заняттях трудового навчання.	160
Оксенюк І.В., Панчук А.П. Формування безконфліктної поведінки футболістів під час тренувань.	164
Відомості про авторів.	167